

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**De Jure Rerum Ecclesiasticarum Ad Germaniae Catholicae
Principia Et Usum Pars ...**

Complectens Sectionem III. & IV.

Zech, Franz Xaver

Ingolstadii, 1762

Titulus VIII. De Fidejussione.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-68067](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-68067)

TITULUS VIII.
DE FIDEJUSSIONE.

Confer. Lib. 3. Decretal. tit. 22.

§. 292.

Magnam affinitatem cum Manda-
to habet *Fidejussio* 78.), per
quam intelligitur *Contractus accedens*
firmandæ obligationi alienæ, potestque
fufius describi, quod fit *Contractus*
beneficus, quo quis ei, cui tertius
obligatus est ad aliquid præstandum,
se hoc præstiturum promittit, nisi is
præstiterit. Debitor enim principa-
lis manet obligatus: si autem quis
totam obligationem in se transferat,
potius est *Expromissio*. *Fidejussio* fit
per stipulationem, id est, juxta Le-
ges Romanas per verba solennia, &

H h 2 inter

78.) Unde JUSTINIANUS tam in Pande-
ctis quam in suo Codice eundem Titu-
lum inscribit *de Fidejussoribus & Man-
datoribus*. Si rogo te, ut Titio mutues
centum, *Mandatum* est: si te mutuan-
tem Titio centum, fide mea interposita
securum esse jubeo de solutione, promit-
tendo, quod Titio non solvente, ego
velim satisfacere, *Fidejussio* est.

inter praesentes 79.). Hodie stipulationum solennitate sublata, nudo pacto, vel sponcione simplici, quibuscunque verbis celebratur, etiam inter absentes per Procuratorem, nuntium vel epistolam 80.).

Divisio. §. 293. Dividitur I. in *Judicialem*, quæ appellatur *satisfactio*; si quis autem in Judicio cavet de Judicio sisti; vocatur *Vas* 81.), si de judicatum solvi, dicitur *Præs.* & in *Extrajudicialem*, quæ celebratur extra Judicium maxime in Contractibus. II. in *Principalem*,

79.) Formula erat : quantam pecuniam Titio credidero, *Fide tua esse jubese jubeo.* L. 54. ff. Locat. L. 75. §. 6. L. 132. §. 1. ff. de Verb. oblig. L. 8. §. 8. L. 16. §. ult. L. 42. 47. 51. ff. de Fidejussor. & Mandator.

80.) In Bavaria inter plebejos ad Fidejussionem requiritur Instrumentum coram Magistratu ordinario confectum; vel saltem inseritur Protocollo tractatus, si debitum sit infra quinquaginta florenos. Cod. Civ. Bavar. p. 4. c. 10. §. 4.

81.) *Vadem*, veteres Germani vocabant *Wadium*, quo nomine significabant omnem fidejussorem; occurrit autem vox ista frequentissime in Legibus Alemanorum, Francorum, Bajuvariorum &c.

palem, qua quis pro debitore principali; & in Succedaneam, qua quis pro ipso Fidejussore se obligat. III. In Idoneam, quæ repelli merito non potest; quando scilicet Fidejussor non tantum fide, sed etiam patrimonio & facultatibus pollet; & Inidoneam, quæ juste recusari potest. Talis est, si datur Fidejussor gaudens præscriptione fori, nec illi renuntians 82.)

§. 394. Fidejussor in omnem obligationem assumi potest, sive re, sive verbis, sive literis, sive consensu contracta sit: sive obligatio civilis, sive naturalis sit 83.). Imo & obligationi, quæ ex delicto vel quasi delicto descendit, quatenus agitur civiliter, accedit Fidejussor: non tamen pro reo, ut vice ejus pœnam sustineat corporalem. Habet etiam locum Fidejussio pro

In quibus causis dantur Fidejussores?

H h 3 debi-

82.) L. 7. pr. ff. qui satis. cog. vid. HERRING. de fidejuss. c. 8. per tot.

83.) Qua ratione pro pupillo intercedit Fidejussor: pro furioso autem vel prodigo contrahente fidejussor non obligatur, quia cum his nullum negotium gestum intelligitur.

debitis conditionatis, vel quom-
 summa adhuc incerta est 84.) Fide-
 jussor tamen efficaciter conveniri
 non potest, antequam debitum sit
 absolutum & liquidetur. Ordinarie
 nolunt Leges, ut exigantur Fide-
 jussores causa servandæ dotis 85.)
 Natura Fidejussionis est, ut fiat in
 eandem vel leviolem, non autem
 in duriolem causam: si quis tamen
 in majorem quantitatem se obliget,
 valebit saltem quoad concurrentem
 quantitatem, ne utile per inutile
 vitietur: arctius autem potest Fide-
 jussor obligari.

Quinam §. 295. Fidejubere regulariter pos-
fidejube- sunt omnes, qui obligari. Idonea
re pos- non est mulier, quam tutam facit
sunt? S. C. Vellejanum, quia sexus imbe-
 cillitas eas multis captionibus & frau-
 dibus obnoxias, & eo ipso ineptas
 facit ad officia virilia & civilia, in-
 ter

84.) Sic peti solent Fidejussores pro his,
 qui assumuntur ad officia reddendis re-
 tionibus subjecta.

85.) Tot. Tit. C. Ne Fidejussores dotum
 dentur. Hæ Leges in Bavaria non
 sunt receptæ.

ter quæ numeratur Fidejussio. Si observata semper fuissent ea, quæ antiquitus constituta fuerant de Tutela fœminea perpetua, opus non fuisset SCto Vellejano 86.). Postquam autem mulieres blanditiis & aliis artibus ab hac tutela se liberarunt, consultum illarum imbecillitati fuit beneficio hujus SC.ti, quod est favorabile & obligationem efficacem esse non sinit 87.), ita ut mulier, ejusque hæres totam obligationem tam civilem quam naturalem ex Fidejussione descendentem elidere possit, repetatque tanquam indebitum, quod ex Fidejussione solvit: si autem solvit citra intercessionem, non juvatur SC.to. Habet hoc locum in omnibus Contractibus, in quibus fœmina pro alio se interponit: si autem simul cum alio id præstet, iste solus tenebitur in solidum, nec habet be-

H h 4 nesi-

86.) De tutela fœminea mores Græcorum, Romanorum & Germanorum refert SCHILTERUS prax. Jur. Rom. in foro Germ. Exercitat. 37. §. 222. seqq. De ipso SC.to Vellejano videndus idem Autor Exercit. 28. §. 1. seqq.

87.) L. 9. C. ad S. C. Vellejan.

neficio divisionis. Præsertim Le-
ges consulunt mulieribus pro marito
se obligantibus: hæ enim Fidejussio-
nes adeo nullæ sunt, ut opus non
sit exceptione, etiamsi repetantur,
nisi probari possit, pecuniam in mu-
lieris utilitatem versam esse.

*Quando non ha-
beat lo-
cum* §. 296. Exceptio S. C. ti locum
non habet, in Reginis, Ducissis, &
aliis, quibus commissum est publi-
cum regimen: quæ enim ad istud
aptæ censentur, erunt etiam aptæ
ad fidejussiones. Item cessat hæc Ex-
ceptio, si Fidejussio pro extraneo
post biennium sit iterata a fãmina
majorenni: si fãmina mercedem pro
fidejussione acceperit: si in rem suam
vel cum juramento 88.) intercesse-
rit: si mercaturam exercens, in ne-
gotiis mercaturæ pro socio fideju-
beat: si animo decipiendi Credito-
rem, res suas obligari passa est, uti
alienas. Valebit etiam *Intercessio*
mulie-

88.) C. 9. & 28. de Jurejur. In Bavaria
juramentum contractui adjectum pro
foro externo non impedit exceptiones,
quæ absente juramento competissent.
Cod. Judic. c. 13. §. 7.

mulieris apud Creditorem minoren-
rennem, vel in favorem Dotis, li-
bertatis, & ob parem rationem etiam
alterius causæ piæ: item si mulier
debita forma renuntiet certiorata
89.). Si dicit se non esse certiora-
tam, potest ab ea exigere juramentum,
an non sciverit suum privilegium: si
enim scivit, & tamen fidejussit, cen-
setur dolo fecisse. Cum hodie ple-
ræque fæminæ optimam suorum pri-
vilegiorum notitiam habeant, raro
locus est exceptioni S.C.ti Velleja-
ni 90.)

§. 297. Fæminis quoad hoc privi- Clerici
legium comparant aliqui Clericos, possunt
quibus æque exceptionem contra esse Fide-
obligationem fidejussoriam tribuunt jussores:

H h 5 91.)

89.) Exempla renuntiationis S. C. Velle-
jani habentur in L. ult. C. quando mul.
tutel. offic. fungi potest. Item in No-
vell. 94.

90.) CHRISTIANUS THOMASIVS Dif-
fertationem de usu exiguo SC.ti Vel-
lejani in foris Germaniæ, concludit his
verbis: *vel nullus deberet esse usus SC.ti,
ne deciperentur Creditores; vel nullus de-
beret esse usus renuntiationum SC.ti Vel-
lejani, ne deciperentur fæmina.*

91.) Sed nullo jure evincitur, Clericorum Fidejussiones esse irritas 92.): imo nec universim prohibitas 93.). Nam Canon ille 94.), qui Clericum *fidejussionibus inservientem* abjici jubet, varie legitur, & communiter explicatur, improbari Clericorum fidejussiones etiam quoad bona patrimonialia, si frequenter id faciunt, & absque causa pietatis, necessitatis, aut non in rem suam, cum per

91.) Tale Privilegium quidam Protestantes trahunt etiam ad suos Clericos: sed refellit eos BÖHMERUS Jur. Eccl. Protest. lib. 3. tit. 22. §. 5.

92.) In C. 2 de Fidejuss. nequaquam arguitur Clericus, qui pro aliis fidejussionem præstitit: sed jubentur potius Debitores principales eidem satisfacere.

93.) HERING de Fidejussor. C. 7. n. 239. seqq. universim quidem putat, Clericis interdictam esse fidejussionem, varias tamen limitationes suæ doctrinæ adjungit.

94.) C. 1. de Fidejuss. cui consonat Can. 19. vel aliis 20. Apostol. in quem Canonem Commentaria BALSAMONIS, ZONARÆ & ARISTENI, ut etiam Annotatio BEVEREGII, non undequaque satisfaciunt. Conformis eidem est Novella Leonis Imp. 86.

per frequentes Fidejussiones nimium immiscerentur negotiis sæcularibus, & involverentur variis litibus 95.). Unde etiam JUSTINIANUS sancivit, Judicem pœnam incurrere debere, qui Clericum Fidejussorem approbare ausus fuerit 96.). Id teneri potest, Clericos non semper esse Fidejussores idoneos, cum sint difficilis conventionis, & gaudeant foro privilegiato, cui renuntiare non possunt 97.). Si nihilominus fidem suam pro aliorum debitis interponant, obligationi suæ satisfacere debent ex illis proventibus & bonis, quorum liberam administrationem habent: certum enim est, Ecclesiam non obligari ex Fidejussione Clerici privata autoritate se obstringentis, nisi forte in utilitatem ipsius Ecclesiæ manifeste constiterit redundasse 98.). Quando autem Fidejussio Clerici con-

95.) Vid. EMAN. GONZALEZ ad cit. Cap. I.

96.) Novell. 123. c. 6.

97.) CAROLUS DE GRASSIS de Effectibus Cleric. effect. 44.

98.) C. 4. de Fidejuss.

contra Canones esse censetur, pena arbitraria puniendus est 99.)

Non debent pro se constituere Fidejussores Laicos. §. 298. Vicissim autem Clerici non deberent Fidejussores Laicos pro se constituere, sed Defensores seu Oeconomos Ecclesiæ 100.), quorum Officium hodie subeunt ipsi Rectores Ecclesiæ. Si tamen Laicus sit Fidejussor Clerici, non erit ille conveniendus in foro Clerici, sed coram Judice suo Laico: cum enim Fidejussores locum Rei obtineant, militat regula generalis, quod actor forum rei sequatur 1.); nam Privilegium Clericatus est quid personale, & non extenditur ad alios: nisi forte Clericus tanquam necessarius defen-

99.) MENOCHIUS de Arbitr. Judic. cap. 432. n. 1.

100.) L. 25. §. 1. & L. 33. §. 2. C. de Episc. & Cler.

1.) LUDOV. ROMAN. Singular. 633. BOVERIUS singular. II. GRATIANUS Discept. forens. c. 226. n. 42. RUTGERUS RULANDUS de Commissar. p. 4. lib. 6. c. 4. n. 4. HERING de Fidejuss. c. 23. n. 15. SABELLUS summa divers. tractat, tom. 2. §. fidejussor. 13. n. 15.

defensor comparere, & declinare forum posset.

§. 299. Quamvis hodiernis moribus Episcopi Germaniæ ac Præpositi multi liberiores rerum sæcularium administrationem habeant, ac inter Principes, Statusque Imperii numerentur: nihilominus si ex fidejussione majoris momenti, periculum gravis damni Ecclesiæ immineret, necessarius esset consensus Capituli 2.): Fidejussione autem obligare possunt bona sua patrimonialia.

Episcopis quando possint esse Fidejussores?

§. 300. Ex dictis Clericorum Fidejussiones sæpe improbantur; inducunt tamen obligationem. Religiosorum autem Fidejussio, si absque licentia legitimi Superioris fiat, est prorsus nulla & irrita. Nam præter prohibitionem Juris, Religiosi fidejubere non possunt, tum quia ob votum paupertatis non habent, quod possint obligare; tum quia ex voto obedientiæ eorum voluntas a Superiore dependet. INNOCENTIUS III. 3.) requirit ad Religiosi Fidejussionem, licen-

Religiosi si non possint esse Fidejussores?

2.) HERING C. 7. n. 265,
3.) C. 4. de Fidejuss.

486 *Sectio IV. Tit. VIII.*

licentiam Abbatis & majoris partis Capituli: alioquin non teneatur conventus pro his aliquatenus respondere, nisi forte in utilitatem domus ipsius manifeste constiterit redundasse. Et qui contra ipsius statutum venire presumpserit, graviore discipline subdatur. In Religione, in qua Capitulum non congregatur, sufficit facultas ejus Superioris, qui juxta Statuta eam concedere potest. Religiosus de Superioris licentia in Academia studiorum causa moratus, potest quidem contractus inire, valide tamen fidejubere nequit: quia in iis duntaxat per contractus Monasterium obligare potest, quibus ad necessarias pro studiis expensas indiget, inter quæ Fidejussio non computatur. Unde tunc nec peculium causa studii sibi concessum fidejussione obligare potest, quia, Fidejussio extra studii causam, & absolute irrita est 4.). Laici fidejussores se in solidum jurato obligantes cum Religioso sine licentia Prælati, in

4.) SANCHEZ in Decalog. lib. 6. c. 14. n. 38. seqq. HYACINTH. DONATUS prælati regul. tom. 1. p. 2. tr. 12. q. 29.

De Fidejussione. 487

in solidum omnino tenentur, etsi obligatio quoad Religiosum non valeat, ut varii docent: rati, ejusmodi Laicos, ne juramentum frustretur, censerit tanquam debitores principales 5.).

§. 301. Etiam Abbates & Superiores Monasteriorum non possunt fidejubere absque consensu Capituli, vel eorum, quorum consensus ad alienationes est necessarius. Sicut enim absque eo consensu non possunt facultatem fidejubendi concedere suis Religiosis; ita etiam ipsi ad fidejussionem eodem consensu indigent. Ubi autem Superior tali consensu opus non habet ad licentiam dandam, ibi etiam non indiget ipse ad fidejussionem præstandam, utilitate Monasterii poscente. Intelliguntur hæc de Fidejussione in re gravi, secus in modica, de qua Superior etiam per alios actus disponit.

Neque Superiores eorum in causa majoris momenti.

§. 302. Effectus Fidejussionis est, quod Fidejussor, ejusque hæredes teneantur nomine debitoris principalis, *Effectus Fidejussionis.*

5.) EMAN. RODRIQUEZ Quæst. Regul. tom. 3. q. 26. art. 2.

palis, si iste non satisfaciat, & quidem in solidum ad summam illam, quæ tempore fidejussionis erat debita, non autem ad augmentum, vel usuras, nisi fidejusserit in omnem causam 6.), Inde Creditori nascitur *Actio* adversus fidejussorem & ejus hæredes *ex Stipulatu*, vel *Co-dictio ex moribus*, si nudum pactum intervenerit.

Fidejussorum Beneficia.

§. 303. Contra hæc & alia gravamina Fidejussores habent l. *Beneficium ordinis* seu excussionis, quo possunt repellere agentem Creditorem, donec excusserit principalem, nisi huic beneficio *specialiter* renuntiaverint, aut fidejussionem malitiose negantes, in jure convincantur: præterea non competit hoc beneficium, si Debitor notorie non sit solvendo; si sit difficilis conventionis, ad concursum debitorum redactus, *absens* extra regionem, vel omnino jam mortuus; vel tantum naturaliter obligetur; nam excussio non habet locum, ubi non datur actio contra debito-

6.) Vid. Colerus de Process. Execut. p. 1. c. 10, n. 309. &c.

bitorem principalem. II. *Beneficium divisionis*, competens pluribus fidejussoribus, ut singuli pro virili tantum ad solutionem adstringantur, quatenus fieri id potest sine gravi Creditoris detrimento. Non tamen competit fidejubenti simul cum muliere, quando hæc pro se habet S.C.tum Vellejanum. III. *Beneficium cedendarum actionum*, quas habet Creditor contra pignorum possessores, confidejussores, vel ipsum debitorem &c. Hoc beneficium esse de subtilitatibus & apicibus juris dicunt 7.), nec opus esse tali cessione, cum fidejussor semper habeat regressum

I i ad

7.) Omnia dicta tria beneficia numerat inter subtilitates & apices Juris BERLICHIVS Concl. pract. part. 2. concl. 22. n. 7. & multi ibidem allegati. Nominatim de Beneficio Excussionis id tenet MENOCHIVS de Arbitr. Jud. lib. 1. quæst. 51. n. 10. seqq. de quo videri etiam potest TUSCHVS pract. Concl. tom. 3. lit. f. concl. 310. Quid autem intelligatur per apices juris, de quibus juxta ULPIANUM in l. 29. §. 4. non congruit disputare, explicat HILLIGERUS ad Donell. lib. 13. c. 13. lit. g.

De Jure Rer. Eccles. Pars poster.

ad debitorem principalem, possitque se indemnem præstare actione mandati, negotiorum gestorum &c. Nam Fidejussio Mandatum in se continet qui enim petit, ut pro se fidejubeam, hoc ipso mandare videtur, ut pro se solvam. IV. *Beneficium liberationis*. Tres causas petendi liberationem a fidejussione enumerat GREGORIUS IX. 8.) his verbis: *Eum, pro quo te fidejussorem obligasti, si diu in debiti solutione cessavit 9.)*, aut *dissipare bona sua cœpit 10.)*, seu *super hoc condemnatus fuisti 11.)*, jure poteris convenire, ut te a fidejussione debeat liberare.

Actio ex Lege si agere ex famosa Lege si contendat 12.), quando Fidejussor timens, ne, si dat.

8.) C. fin. de Fidejussor. ubi consulendus est Commentarius EMAN. GONZALEZ.
9.) De hoc casu vid. L. 38. §. 1. ff. Mandati. MENOCH. de arbitr. Judic. lib. 2. cas. 41.

10.) L. 10. C. Mandati.

11.) L. 45. §. 4. ff. Mandati. CHRISTIANÆUS Vol. 1. decis. 138. vid. BRUNEMAN in L. 10. C. Mandati. MANTICCA de tacit. & ambig. Convent. lib. 16. tit. 22. n. 10. seqq.

12.) L. 28. ff. de Fidejussor. & Mandator.

creditor nimis diu procrastinet actionem, unus aut alter ex confidejssoribus labatur facultatibus, petit, ut Judex suus declaret, reliquos Confidejssores solvendo existere, & sibi beneficium divisionis competere. Si Fidejssor renuntiat dictis & aliis omnibus exceptionibus, tantum intelliguntur exceptiones suæ propriæ, non autem exceptiones, quas habet Debitor Principalis: qualis est exceptio quod metus causa, transactionis, pacti de non petendo, compensationis, præscriptionis &c. 13.). Hæ enim competunt Fidejssori, nisi Debitori ex jure personalissimo sint propriæ, qualis est exceptio competentis, cessionis Bonorum, restitutionis in integrum ob minorennitatem &c.

§. 305. Singularis Fidejssionis *Obsta-*
species, etiam Juri Canonico non *gium.*
incognita 14.), olim in usu erat
I i 2 apud

13.) Vid. HERINGIUS de Fidejssorib.
c. 27. part. 4.

14.) C. 9. de Jurejur.

492 Sectio IV. Tit. VIII. De Fidej.

apud Germanos 15.), scilicet *Obstadium*, seu obligatio ad obstadium, quando aliquis se obligat, quod debito vel proprio, vel alieno non soluto velit se sistere presentem in certo loco, exinde non discessurus, donec Creditori esset satisfactum 16.): hodie tamen talia pacta omnino sunt abolita 17.).

Præ-

15.) Specul. Saxon. lib. 2. art. 11. ubi creditore ad diem determinatum non comparente vel pecunias non acceptante, dicitur *Reum ab obstadio liberari*, non tamen a pecuniarum solutione. *Er ist des Einreittens ledig*. Et. Toleratur etiam iste mos in Reform. Polit. Augustæ anno 1548. Tit. 17. §. 9. ita tamen, ut quis non teneatur comparere extra fines Imperii.

16.) Fæminæ fidejubentes poterant se obligare ad obstadium, non quidem ut ipsæ hæreant in publico diverforio, sed ut virum honestum pro se mittant. HERING. de Fidejuss. c. 17. n. 76.

17.) Ordinat. Polit. Francofurti anno 1577. tit. 17. §. 10. Vid. D. BENED. SCHMIDT princ. Jur. Germ. lib. 2. tit. 61. MÜLLERUS ad Struv. Exercit. 47. §. 41. lit. J & plurimi ibi citati. BALSOLD. Thesaur. pract. V. *Leistung*.

Præter Ordinarios Commentatores Legum & Canonum, consuli possunt MATHIAS COLERUS de Process. Execut. pag. 1. cap. 8. ANT. HERINGIUS de Fidejussoribus, JOSÉPH. GIBALINUS de univ. rer. hum. negot. tom. 2. lib. 5. c. 3. MOLINA de J. & J. tr. 2. disp. 539. - 547. CARD. MANTICA de tacit. & ambig. Convent. tom. 2. lib. 16. LAUTERBACH Dissert. Academ. Vol. II. Disp. 82. & 83. BERLICHIVS part. 2. Concl. 19. & seqq.

TITULUS IX.
DE RERUM PERMUTA-
TIONE.

Confer. lib. 3. Decretal. tit. 19. Sext.
tit. 10. Clement. tit. 5.

§. 306.

POST Contractus beneficos considerandi veniunt Contractus *Permutatorii*, qui utrinque obligationem imponunt, & æqualitatem mutuatam inter contrahentes requirunt. Primo loco venit *Permutatio*, seu *Conventio* qua quis rem ea lege *dat*.

*Permutatio
Natura;*